

FIGUERES, Josep M. *El periodismo catalán. Prensa e identidad. Un siglo de historia (1879-1984)*. Prólogo Josep M. CASASÚS. Epílogo Mirta NÚÑEZ. Madrid: Editorial Fragua, 2012. 656 pàgs. [17 x 24].

L'obra es centra en el periodisme català i observa els aspectes més característics d'aquest per mitjà de la selecció d'algunes publicacions del període: *Diari català*, *Diario de Barcelona*, *L'Estevet*, *El eco de Valls*, *La Crónica de Valls*, *En Patufet*, *Cuca Fera*, *Ciència*, *L'Hora de Catalunya*, *El Poble Català* o *El País*.

Josep M. Figueres, professor de la UAB des del 1991 i autor de nombrosos llibres, fa una revisió de la situació política i cultural del període, en la qual analitza la seva complexitat. L'autor amb metodologia positivista s'apropa a les notícies i les fonts, aportant una visió anotada del periodisme a Catalunya des de la Renaixença; sintetitza els fets i ens proporciona la seva recerca personal, com en l'anàlisi de Valenti Almirall i les dues publicacions *Diari Català* i *El Estado Catalán*. Amb la primera es va iniciar el periodisme polític en català i es va continuar la reconstrucció de la Identitat Nacional. També la defensa d'un nacionalisme va comportar enfrontaments amb el govern de Madrid. Figueres esmenta a Enric Prat de la Riba, Manuel Carrasco i Formiguera, o Lluís Companys, que des de diverses ideologies defensaren la llibertat d'expressió i criticaren la dictadura.

No tant sols observa la premsa de caràcter polític, sinó el periodisme local (*El Eco de Valls*, *La Crónica de Valls*), el deportiu, la divulgació científica (*Ciència*) o les revistes d'humor i infantils (*En Patufet*, *L'Estevet*...). Tot i que algunes d'aquestes publicacions esmentades no varen tenir una continuïtat després de la Guerra Civil, a partir dels anys seixanta va sorgir un interès per la música popular, la Nova Cancó, l'excursionisme i es varen mantenir uns valors de solidaritat i compromís social que també trobem en moltes de les publicacions anteriors. Dedicava alguns capítols al període de la democràcia i aporta com a conclusió una visió panoràmica del periodisme català durant els ss. XVI al XXI.

L'obra recull per tant molts aspectes, alguns dels quals l'autor ha desenvolupat en altres publicacions. Té un llibre sobre el *Diari Català* i un altre sobre *La Veu de Catalunya*; per tant alguns aspectes desenvolupats consten exposats d'una manera més sintètica en aquesta publicació que comentem, la qual inclou al final un índex onomàstic per facilitar la seva consulta. Cal recordar que el periodisme catalanista s'ha exercit des de diverses tendències polítiques i culturals; l'autor considera que aquest mitjà ha afavorit la transformació històrica de la nostra societat al crear un estat d'opinió sobre diversos assumptes. Tanmateix, a partir dels anys vuitanta del s. XX el nacionalisme va tornar a resorgir incorporant unes característiques i plantejaments diferents; per tant, l'autor considera que la premsa no es pot distanciar del lector per transmetre solament continguts especialitzats.

Traducción de la reseña anterior:

La obra se centra en el periodismo catalán y observa los aspectos más característicos del mismo, a través de la selección de algunas publicaciones del período: *Diari català*, *Diario de Barcelona*, *L'Estevet*, *El eco de Valls*, *La Crónica de Valls*, *En Patufet*, *Cuca Fera*, *Ciència*, *L'Hora de Catalunya*, *El Poble Català* o *El País*.

Josep M. Figueres, profesor de la UAB desde el 1991 y autor de numerosos libros, realiza una revisión de la situación política y cultural del período, en la cual analiza su complejidad. El autor con una metodología positivista se acerca a las noticias y las fuentes, aportando una visión anotada del periodismo en Cataluña desde la Renaixença; sintetiza los acontecimientos y nos proporciona su propia investigación, como en el análisis de Valentí Almirall y las dos publicaciones: *Diari Català* y *El Estado Catalán*. Con la primera se inició el periodismo político en catalán y se prosiguió la reconstrucción de la Identidad Nacional. También la defensa de un nacionalismo aportó enfrentamientos con el gobierno de Madrid. Figueres menciona a Enric Prat de la Riba, Manuel Carrasco i Formiguera, o Lluís Companys, que desde diversas ideologías defendieron la libertad de expresión y criticaron la dictadura.

No solo observa la prensa de carácter político, sino el periodismo local (*El Eco de Valls*, *La Crónica de Valls*), el deportivo, la divulgación científica (*Ciència*) o las revistas de humor e infantiles (*En Patufet*, *L'Estevet...*). A pesar de que algunas de dichas publicaciones mencionadas no tuvieron una continuidad tras la Guerra Civil, a partir de los años sesenta surgió un interés por la música popular, la Nova Cançó, el excursionismo y se mantuvieron unos valores de solidaridad y de compromiso social que también encontramos en muchas publicaciones anteriores. Dedicamos algunos capítulos al período de la democracia y aporta como conclusión una visión panorámica del periodismo catalán durante los siglos XVI al XXI.

Por consiguiente, la obra recoge muchos aspectos, algunos de los cuales el autor ha desarrollado con mayor amplitud en otras publicaciones. Tiene un libro sobre el *Diari Català* y otro sobre *La Veu de Catalunya*; por lo tanto algunos aspectos desarrollados en los últimos, constan expuestos de un modo más sintético en esta publicación que comentamos, la cual incluye al final un índice onomástico para facilitar su consulta. Es preciso recordar que el periodismo catalanista se ha ejercido desde diversas tendencias políticas y culturales; el autor considera que este medio ha favorecido la transformación histórica de nuestra sociedad al crear un estado de opinión sobre diversos asuntos. Asimismo, a partir de los años ochenta del s. XX el nacionalismo volvió a resurgir incorporando unas características y planteamientos distintos; por lo tanto, el autor considera que la prensa no se puede distanciar del lector para transmitir solo contenidos especializados.

IHE

(Secretaria de la revista)